

รายวิชา ศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๑๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง เพลงพื้นบ้านของฉัน (๒)

ครูผู้สอน ครูจันทิมา อนุกุล

ครูจิราภรณ์ พยัพพฤกษ์

เพลงพื้นบ้านของฉวน (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเกี่ยวกับบทเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่นตนเอง
๒. จำแนกบทเพลงพื้นบ้านแต่ละภูมิภาค
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของบทเพลงพื้นบ้าน

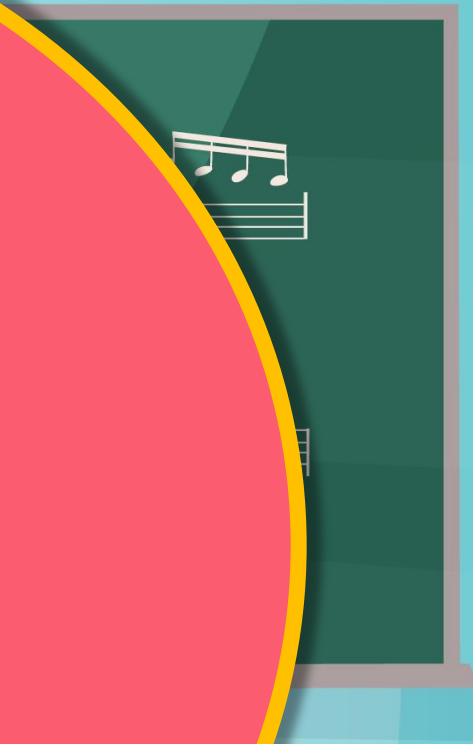

นักเรียนอยู่ในภาคใด
รู้จักเพลงพื้นบ้านอะไรบ้าง

เพลง พื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน เป็นบทเพลงท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็น

ถึงการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของ

คนในท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น

ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ภาค ดังนี้

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้าน ภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือ หรือชาวล้านนา
ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตลอดเวลาตั้งแต่ในวัยเด็ก
จนถึงวัยชรา คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณไหวพริบ
จดจำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ
เพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ยังเป็นที่รู้จัก
และยังมีการร้องเล่นกันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

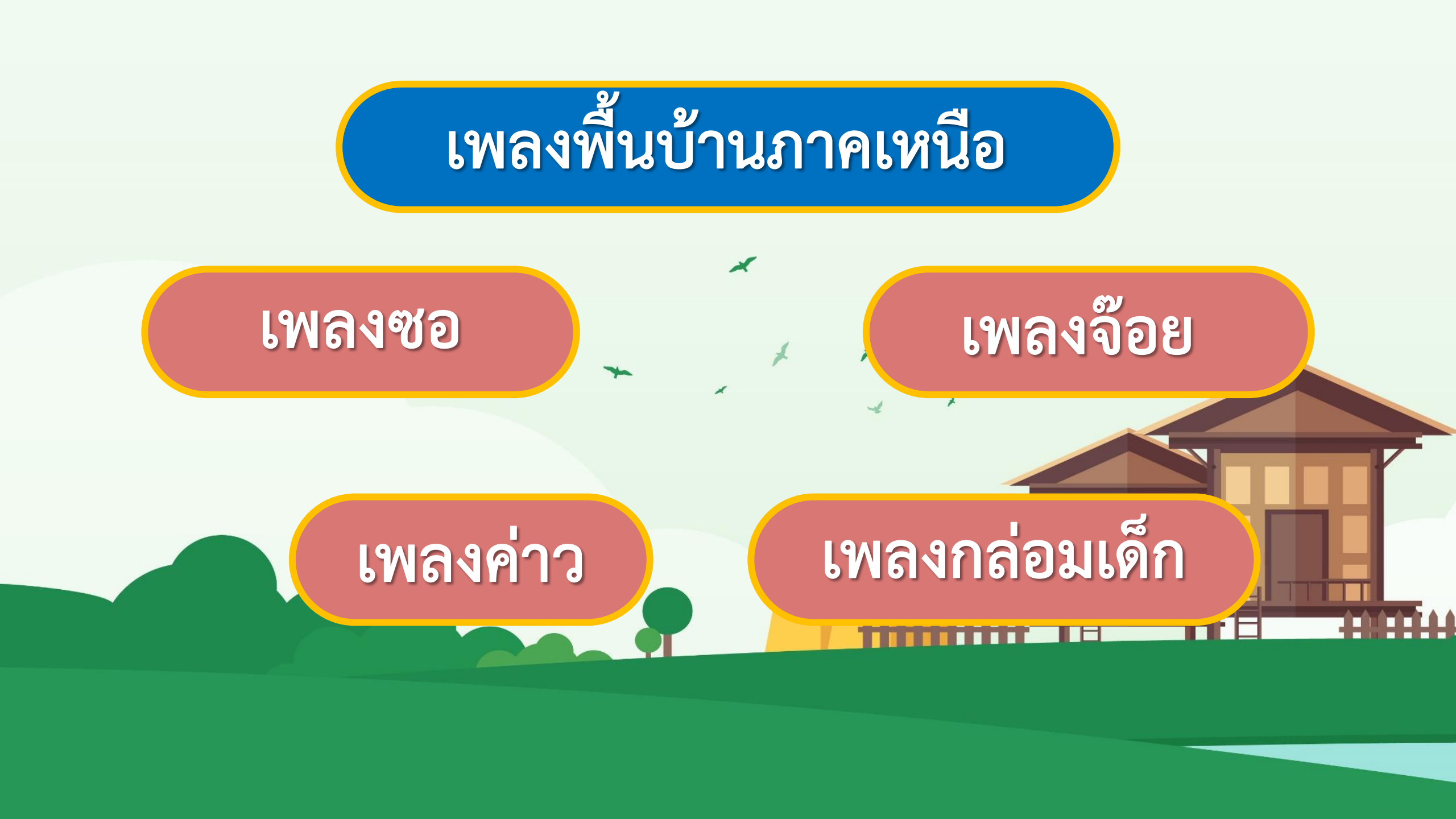
เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงซอ

เพลงจ้อย

เพลงคำว

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านเกิดจากชาวบ้านเป็นผู้สร้างบทเพลง และสืบทอดกันมาแบบปากต่อปากโดยการจดจำบทเพลง เป็นคำร้องง่าย ๆ ที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่นนั้น ๆ จึงทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นสมบัติอันมีค่า ที่บรรพบุรุษสั่งสมเพื่อเป็นมรดกที่ลูกหลานไทยต้องดูแล

ตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงลำตัด

เพลงอีแซว

เพลงฉ่อย

เพลงพวงมาลัย

เพลงเกี่ยวข้าว

เพลงพื้นบ้าน
ภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน
ถึง ๓ กลุ่ม จึงมีเพลงพื้นบ้านแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว
๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กวย)
๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

ตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน

ภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

หมอลำ

เซิ้ง , ลำเซิ้ง

เพลงโคราช

เพลงพื้นบ้าน ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในกลุ่มชาวไทยมุสลิม เพลงพื้นบ้าน
ที่นิยมเล่นในกลุ่มไทยพุทธ เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในโอกาส เทศกาล
เพลงพื้นบ้านที่เล่นได้ทุกโอกาส และเพลงกล่อมเด็ก
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยมุสลิม
ได้แก่ เพลงตันหยง ลิกะฮูลู
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยพุทธ
ได้แก่ เพลงกล่อมนาค เพลงเรือ เพลงนาสวดมาลัย

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงเรือ

เพลงลา

เพลงบอก

เพลงต้นหยง

ลิเกฮูลู

ตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน

เพลงฉ่อย

เพลงฉ่อย มีชื่อเรียกอีกชื่อว่า เพลงไอ้เป้
เนื่องจากพ่อเพลงฉ่อย ยุคแรกชื่อ ตาเป้
ยายมา เป็นภรรยา เริ่มแรกเพลงฉ่อย หรือ เพลงเป้
เป็นที่นิยมในแถบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
และจังหวัดใกล้เคียง ประมาณก่อนยุค พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา

วิธีเล่นเพลงฉ่อย

ผู้แสดงประกอบด้วย ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
ฝ่ายละประมาณ ๒-๓ คน ในขณะที่พ่อเพลง
แม่เพลงร้องโต้ตอบกัน ผู้เล่นคนอื่น ๆ จะทำหน้าที่
เป็นลูกคู่ เนื้อหาที่ร้องส่วนใหญ่มีทั้งเรื่อง
ทางโลก ทางธรรม ชิงช้า

เอกลักษณ์เพลงฉ่อย

- การขึ้นเพลงทั่วไป ฉัดซ่าฉัดซา ฉัดซ่าฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย
- ทางจังหวัดอุทัยธานี - จังหวัดนครสวรรค์ รับเพลงว่า เอ๋ชา เอชา เอ้ชา
ชาฉ่าชา
- การแสดงสดสามน้ำ ขึ้นว่า เอ้อ เอ็งเออ เอ็งเออ เออเอ้อเออเหอ
เอ้อเออ เอ็งงย ฉัดซ่าฉัดซา ฉัดซ่าฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย
- ส่วนทางราชบุรี รับว่า เอ๋ชา เอชา ชาชาฉ่าชา หนอยแม่

สนุก

กับ

เพลงฉ่อย

กิจกรรม เพลงพื้นบ้านของฉัน

คำชี้แจง

กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนนำภูมิภาค
ที่ครูกำหนดให้ตรงกับ
เพลงพื้นบ้าน

บทบาทครูปลายทาง

ให้คุณครูช่วยให้คำแนะนำ
แก่นักเรียนความถูกต้องและดูแล
ให้นักเรียนทำกิจกรรม

เพลงพื้นบ้านของฉันทน์

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคอีสาน

ภาคใต้

๑. เพลงลำตัด

๒. ลำเซิ้ง

๓. เพลงบอก

๔. เพลงซอ

สรุปบทเรียน

เพลงพื้นบ้านของฉันทน์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

นาฎยศัพท์

